

Буштинського лісокомбінату Юрія Васильовича Маркуся. Про кожного із тих, чії спогади поміщені у номері, поруч подано коротку біографічну довідку і фото.

Цікаво, що С. М. Аржевітін тут активно і широко використав унікальні фотографії фотоко-респондента В. Ю. Чмиря, колекцію якого він практично врятував від загибелі, викупивши її. Таких фотографій спорудження Теремле-Ріцької ГЕС більше не існує.

Постійно привертає увагу читачів рубрика «Видатні колочавці», яка розповідає про життя і діяльність найвідоміших односельчан. Одному з перших у цій рубриці були присвячені матеріали уродженцю Колочави Івану Лугошу, який у далекому 1747 році підготував рукопис «Перло драгоценное. Житіє святих». Мало хто із старожилів пам'ятав про зазначену особу та її творіння. А молодь за І. Лугоша до публікації про нього газети нічого не знала взагалі. Зазначимо, що згодом С. М. Аржевітін встановив пам'ятник Івану Лугошу біля старовинної Святодухівської церкви при в'їзді в Колочаву. Нині усі школярі – від мала до велика добре знають, хто такий їхній земляк Іван Лугош і чим він прославився. Активно поширює газета ретроспек-

тивну архівну інформацію щодо родоводів жителів Колочави. Отже, газета вдало формує думку щодо необхідності пізнання історичного минулого своєї родини, свого села, свого краю, уміння цінити і шанувати творіння батьків, дідів та прадідів і на цій реалістичній основі осмислювати основи будівництва доброго майбутнього наступних поколінь нескорених горян. До прикладу, вдало відроджено щорічне святкування Дня села. Нинішнього року започатковано вперше в Україні фестиваль ріплянки, про що з цікавістю дізналася і вся Україна (див. Делеган Михайло. Краєзнавці Закарпаття започаткували фестиваль «Колочавська ріплянка». «Краєзнавство», 2013. – № 3. С. 182-185).

Важливо також зазначити, що газета стабільно виходить у кольоровому варіанті. Створено електронний варіант газети, що дає можливість знайомитися з її змістом на відстані. У світ вийшло 25 номерів газети. На виході чергові номери.

На початку сьомого року виходу часопису побажаємо йому довгого творчого, просвітницького життя і посильного вкладу у подальший розвиток оповитого легендами гірського закарпатського села.

Михайло Косило (м. Івано-Франківськ)

«Руська трійця» на п'єдесталі

Сьогодні нам особливо рельєфно бачиться та велика роль, яку відіграли зачинателі національно-культурного відродження у Галичині для формування національної свідомості та єдності українського народу. Заснуванням народознавчо-літературного гуртка «Руська трійця» та виданням першого на Західноукраїнських землях україномовного альманаху «Русалка Дністровая» Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич та Яків Головацький в умовах іноземного панування зважилися на революційну подвижницьку справу – відродження українства та утвердження української слов'янської писемності.

Підготовка до ювілейних святкувань у 2011 році 200-річчя від дня народження Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, проведення на всеукраїнському рівні урочистих заходів, зокрема, XII наукової історико-краєзнавчої конфе-

ренції, дозволили осмислити велич західноукраїнських інтелектуалів та провести обмін думок щодо вшанування пам'яті знаних просвітителів.

Ініціаторами побудови скульптурного портрета М.Шашкевича, І.Вагилевича, Я.Головацького стала Івано-Франківська обласна організація Національної спілки краєзнавців України (ідея знаного краєзнавця Богдана Михайловича Гаврилів). Наміри краєзнавців підтримали письменники, журналісти та обласна організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Перший в Україні пам'ятник засновникам українського літературно-краєзнавчого гуртка «Руська трійця» (1833 р.) – зачинателям українського національного відродження в Галичині, авторам альманаху «Русалка Дністровая» – першої книги українською мовою

на західноукраїнських землях (1837 р.) мав постати в центрі Івано-Франківська неподалік корпусу Станіславської гімназії (тепер морфологічний корпус Національного медичного університету) де навчався І.Вагилевич, уродженець с. Ясень, що на Івано-Франківщині.

Пам'ятник «Руській трійці» мав бути збудований на народні кошти без жодної копійки із бюджету, оскільки міська влада відмовилася фінансувати цей проект. Івано-Франківські обласні організації Національних спілок краєзнавців, письменників, обласна організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури у червні 2012 р. оголосили історико-патріотичну акцію на Прикарпатті по зборі коштів під гаслом: «Збудуємо методом народної будови пам'ятник «Руській трійці» в Івано-Франківську – зачинателям українського національного відродження в Галичині, авторам альманаху «Русалка Дністровая» – першої книги українською мовою на західноукраїнських землях о. Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича та Якова Головацького».

Це звернення знайшло підтримку широкої громадськості. На рахунок благодійного фонду надійшли кошти від 460 колективів, організацій та індивідуальних благодійників. Всього – більше 20 тис. добровольців на теренах області, України та зарубіжжя відгукнулися своєю кешенею та пожертвували понад 180 тис. грн.

У журналі «Краєзнавець Прикарпаття» було розпочато публікацію списку грошових пожертвувань від колективів та прізвища індивідуальних благодійників, а за підсумками акції планувалася видати брошуру з історії створення пам'ятника та переліком всіх благодійників.

Від початку акції до встановлення пам'ятника минуло 550 днів щоденної копійки праці десятків активістів, зусиль сотень і тисяч патріотів, котрі як навчав Андрей Шептицький «Не потоком умних і галасливих фраз, а тихою, невтомною працею люблять Україну».

І ось настав довгоочікуваний день. 31 грудня 2013 року (ювілейний рік заснування літературно-краєзнавчого гуртка «Руська трійця») біля накритого білим полотнищем пам'ятника у центрі Івано-Франківська зібралися сотні краєзнавців, письменників, учителів, лікарів, службовців, представників духовенства міста, області, земляки І.Вагилевича з Рожнятівщини, М.Шашкевича, Я.Головацького зі Львівщини.

Урочистості розпочалися співом державного славеня «Ще не вмерла Україна» та духовного гімну України «Боже великий, єдиний», під звуки яких з'явилася, з під білих шат, велична скульптурна композиція – «Руська трійця». Церемонію освячення пам'ятника представниками трьох гілок української церкви розпочав архієпископ і митрополит Івано-Франківський Української греко-католицької церкви Володимир. У своєму слові до громади Високопреосвященний владика наголосив: «Сьогодні, коли ми посвячуємо цей пам'ятник, можемо собі завдати таке питання: «Чому для таких світлих людей ми не мали пам'ятника по сьогоднішній день?» І всі розуміючи скажемо, що були такі часи, що не хотіли, щоби ми могли мати свою історію, вчитися правди, для своїх дітей творити добро. Тільки ми це можемо робити, коли маємо вільну незалежну Батьківщину – Україну, пошанувати тих людей – «світочів», які гуртували наш український народ, нагадували їм, що народ має

свою давню велику історію і заслуговує мати рідну мову, і мати вільну незалежну Батьківщину – Україну».

Обов'язки модератора урочистостей було доручено голові обласної організації Національної спілки краєзнавців України Косилу Михайлу Юрійовичу. До слова запрошувалися краєзнавці, письменники, освітяни, зокрема заступник Івано-Франківського міського голови Верес Михайло Йосипович, заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Болюк Зінаїда Андріївна, генеральний директор ОТБ «Галичина», голова постійної комісії обласної ради Бабій Ольга Михайлівна, голова обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури Тимків Василь Миколайович, академік, доктор філологічних наук, професор Національного медичного університету Качкан Володимир Атаназійович, голова обласної організації Національної

спілки письменників Баран Євген Михайлович, лауреат державної премії ім. Т.Шевченка, перший лауреат премії «Русалка Дністровая» Пушик Степан Григорович, Заслужений працівник культури України, Почесний громадянин м. Івано-Франківська Гаврилів Богдан Михайлович, член Національних спілок краєзнавців, письменників, журналістів з Дрогобича Роман Пастух, поет з Долини Роман Любка та правнук Івана Вагилевича – Іван Дем'янович Вагилевич.

Після завершення церемонії урочистого відкриття усі учасники акції фотографувалися біля пам'ятника, який став окрасою міста та викликає приязне відношення його мешканців. А молодь має нове місце-символ для зустрічей, подружні пари роблять на згадку свої світлинки біля Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького з вірою і надією на світлу долю.

